

ХУДОЖНІЙ СВІТ ЦИКЛУ «СОНЕТИ СИНЬОГО КВІТНЯ» АНДРІЯ МАЛИШКА

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Випуск 1 (29).

Ткачук М. Художній світ циклу „Сонети синього квітня” Андрія Малишка; 13 стор.; кількість бібліографічних джерел – 8; мова – українська.

Анотація. У статті досліджуються особливості моделювання поетичної картини світу в циклі «Сонети синього квітня» Андрія Малишка. Висвітлюється проблематика сонетів, характер ліричного героя, особливості внутрішніх зв'язків у циклі сонетів, їх суб'єктно-об'єктна сфера, мистецтво класичної форми сонетів, в яких автор застосував яскраву образність, метафоричність і лапідарність художнього дискурсу.

Ключові слова: сонет, цикл сонетів, італійський сонет, англійський (шекспірівський) сонет, терцет, катрен, двовірш, вінок сонетів.

Дмитро Павличко у передмові до книги Максима Рильського «Сонети» писав: «Є поети, що беруться за сонетотворіння, щоб довести, що вони мають поетичний дар. Зматеріалізувати метафорою і природністю рими форму сонета, захопити читача драматургією почувань і думок, блискавкою мислі розтяти вузол суперечливих чуттів – це притягає поетичну амбіцію. А як хто має, крім амбітності, бажання гімнастикувати своє слово, плекати в нього тугі мускули і довести його до атлетичної сили, той береться за сонет як за спосіб розвитку свого поетичного хисту» [5, с. 20]. Означений тип сонетярів не стосується Андрія Малишка, який відчув у собі внутрішню органічну потребу змоделювати світ і людину в класичній формі сонета, щоб за допомогою її у лапідарній, метафоричній, сконденсованій формі, мов у краплі води, відбити увесь світ, змоделювати ліричного героя, гармонійно поєднати чуттєву красу, духовну досконалість і думку сучасника.

Цикл відкривається сонетом «У вечорах, що встали як вітрила...» і нагадує медитацію: ліричний суб'єкт, споглядаючи неповторну вечорову красу природи, рефлексує над філософськими питаннями буття: «І суть речей міняється стокрила / У тасмичних явищах своїх, / Туди, туди веде надія мила – / У вечори, під вогнища доріг» [4, с. 218]. Його приваблює те, що «Там не береться слово чорним тліном / І далі вкриті золотом і карміном, / Там все знайоме із дитячих літ». Рідне слово наділяється духовною чистотою, часто в ліриці поета воно вживається зі словом дорога: слово – та ж дорога, дорога до слова, дорога в слові й дорога далі слова. Воно несе у собі свободу, натхнення, має велику силу, порівнюється з сонцем, що «в багрянні шлеї / Впрягає землю, змінюючи світ».

У своїй дискурсивній практиці Андрій Малишко успішно освоював горизонти й секрети сонетописання. Він придивлявся до функціонування сонета як у західноєвропейських літературах, так і в українській, зокрема у дискурсивній практиці

Івана Франка та Максима Рильського. Микола Зеров писав, що «сонет – то є архітектурний принцип, а не декорація». Знав А.Малишко, що пролеткультівці огульно відкидали сонет як ніби «буржуазний жанр». Проте попри таке несприйняття здобутків культури тодішніми інсургентами Максим Рильський, Микола Зеров, Павло Филипович, Михайло Драй-Хмара пропагували сонет як вияв культури, яку потрібно плекати. Зокрема, у сонеті «Pro domo» («На захист себе, в обороні») Зеров накреслив естетичну програму національного відродження: «Класична пластика, і контур строгий, / І логіки залізна течія – оце твоя дорога!»

Перший варіант твору мав назву «Молода Україна», а в цьому терцеті останній рядок звучав так: «Оце твоя, Україно, дорога!». Спираючись на таку життєдайну традицію, А.Малишко прагнув у сонетній формі змоделювати багатогранну візію світу, викристалізувати в ідеальний образ переживання ліричного героя, збагачуючи їх реальними життєвими асоціаціями. Людмила Дем'янівська відзначила, що цей цикл сонетів «сповнений відчуття молодості, розквіту всіх сил людини і природи. Тут бачимо розкішні пейзажні малюнки, яскраві жанрові сцени, в яких діди внучат зі школи зустрічають привітом, відбуваються заручини – і все це в краю, «де квітень водить марева веселі, бужки дарують сині акварелі, як поцілунки, сльози і любов. І знову, як і скрізь, – палко виражене прагнення йти врівень зі своїм народом, ніде не схилити, гідно відтворювати його життєвий подвиг, міць і красу» [3, с. 186].

Назва циклу символічна, в ній акцент падає на синій колір. Синє небо, море, поле, на якому цвітуть волошки. Відомо, що в українській міфології синій колір символізує чесність, доброту, славу, вірність. У синьому кольорі криється «таїна пізнання світу» [1, с. 473]. Синій колір – улюблений колір жителів Волині: синьою фарбою малюють церкви, білять хати, фарбують крашанки на Великдень. Дівчата своїм милим вишивали синіми нитками сорочки, що означало лебедину вірність та кохання. Така широка се-

мантика синього кольору має в своїй основі життєстверджуюче начало.

Художній наратив поет вибудовує на засадах іманентності поетичної образності, органічності думок і почуттів ліричного героя, дбаючи про витонченість образів і їх максимальну виразність, на основі чого формується поетика, що перегукується з стилем неокласика Максима Рильського, з яким його єднала велика дружба і спільні естетичні засади. За словами Дмитра Павличка, М.Рильський «всією практикою свого сонетописання, фактом творчості своєї він доводить те, що не здатна доказати жодна теорія чи полеміка навколо сонета, а саме: сонет живе і діє, мислить і відчуває по-сучасному, являючи багатство, гнучкість і потугу української мови» [5, с. 16]. Це імпонувало Андрію Малишкові, який придивлявся до дискурсивної практики старшого поета, в якого «в композиції і формі сонета все функціональне. Формальною викінченістю своєю сонет нагадує пропелер. Коли включається мотор літака, пропелер ніби зникає, рухом своїм створюючи велику тягову силу. Так повинен зникати в справжньому сонеті його форма, коли запрацює механізм образів, мотор його змісту, бо лише в такому ніби незримому виді, рухом своїм поєднавшись із рухом ідеї, стає вона силою, здатною підняти читача на висоту поетичного мистецтва» [5, с. 21].

Справді, Андрій Малишко придивлявся до уроків сонетописання свого старшого побратима, але він торував свій шлях. У його дискурсивній практиці спостерігається точність римованого співзвуччя, хоча при цьому автор часто застосовує граматично різнорідну риму. Так, у першому сонеті циклу «*Отак собі гарненько посиджу...*» (перший катрен) римуються дієслово *посиджу* з прикметником *свіжю*; дієслово *погомоню* з іменником *вогню*; у другому катрені іменник *хижу* (хату, будинок) з прислівником *навдивовижу*, уникаючи однорідно-звукових рим. Поет застосовував рими з яскраво вираженим семантичним ефектом, добираючи оригінальні й багаті рими. У сонеті «*Отак собі гарненько сам посиджу...*» ліричний герой свій настрій пов'язує з *синім квітнем*, весною, яка окрилює його. Ліричний сюжет сонета будується як роздум про смисл життя і час, про тих, хто оточує його і з ким він хотів би поспілкуватися, поділитися своїми планами. Образ дуба, біля якого присів герой і вдається до рефлексій, у народній міфології символізує міць, мудрість, довголіття, шляхетність. Наші предки вірили, що це цар-дерево сягає Перуна, верховного бога грому: він всесильний, приносить здоров'я, адже живиться соками землі. Ліричний герой мріє побудувати *синьовіконну хату*, двері до якої будуть завжди відкриті: він запрошує до співбесіди «мудрих на борню», «молодих, як цвіт навдивовижу», адже «усім тут буде місце і привіт, / Хліб-сіль, вода і світанковий світ, / Шовки небес і сині очі квітня». Але головне в тому, що в цій хаті «правди жур

приляже на серця, / Аж поки втому прожене з лица / На обрії зоря моя досвітня» [4, с. 232].

У сонетах Малишка змодельовано психіку героїв, їх почуття, переживання, візії; картини буття персонажів пройняті тонким психологізмом. Психологізм його сонетів становить собою глибокий світ душевних станів ліричного персонажа, моделюється їх динаміка, розгортання і згасання почуттів; відтворюється складність внутрішнього життя героїв сонетів, протиріччя, протистояння різних начал, осяйність думки, що визначає філософічність творів митця. Сонети навчили поета кристалізувати думки, ясність і виразність психологічного малюнка. У сонеті «*Вона стоїть, стожарниця, вночі...*» (*стожарниця* – від слова *Стожари* – народна назва сузір'я Плеяд) візія ліричного героя сягає космосу, минулого («по ній дорога снилась Галілею»), спогадів («колись вона світила нам траншею, в багрець тяжкий вбирала тягачі») і сучасного: «Тепер пливе над молоденьким житом, / Над пережитим і колись прожитим / В промінні первозданному. А я / Хотів би хоч на мить її здогнати, / Але втікає обрії сивуватий, / Фата моргана. Вигадка моя» [4, с. 232 – 233]. Тут поєдналися дві особливості художньої майстерності Андрія Малишка: психологізм, що межує з екзистенціалізмом (останній терцет сонета), і гнучкість / влучність поетичного живопису, який постає з ємних деталей зовнішнього і внутрішнього світу. Але у сприйнятті реципієнта все це дихає життям, яскравою зображальністю та ніжною тональністю художнього наративу.

Живописання становить домінанту стилю сонета «*Черлений день, мов кутий у зброярні...*». Пейзаж Малишка відтворює неповторність природи: «Все оживає, міниться, тремтить, / Бруньками ружно тягнеться в блакить / І смокче сік багряними устами. / І сивий дуб від жару розомлів, / А ген бриняють валторни журавлів, / Покривши небо, як мостами» [4, с. 234]. Ліричний герой Малишка вміє спостерігати за явищами природи: він помічає «черлений день, мов кутий у зброярні», нагадуючи епізод з античного міфу, у якому йдеться, як героєві на небі боги кують золоті щити; природа жива, трепетна, реципієнт спостерігає, як «біжать зелені вруна у світи», зникаючи десь у квітневих далях примарних. Він упевнений: «З гармонії тепла і чистоти / Постане квіт і парості прегарні».

Через серце персонажів сонетів А.Малишка проходять картини природи, які перебувають у постійному русі, змінах пір року, що зумовлюють життя і працю селян, сівбу, косовицю, жнива. Весна приходиться до ліричного героя у всьому своєму багатстві звуків, мелодій, квітів і пахощів з шумом у крові і палким коханням. У таку весняну пору (сонет «*Весна і квітень. Сонце і дорога...*») на цьому пейзажному тлі особливо піднесеним відчуває себе ліричний герой-усезнавець, а тому як контраст він представляє різні типи людей: «Людині дальні мріються світи. / Немає, кажуть, Саваофа-

бога. / Земних же є – хоч греблю загати» [4, с. 235]. Наратив пройнятий іронією: «Що перший хоче на чини піти, / А в другого до влади застороба, / А третій – він заступник і підмога, / Бо інші, бач, немов сліпі кроти» [4, с. 235]. Ліричний оповідач у терцетах висловлює свою позицію й дає оцінку суспільному явищу: «Я не люблю божків такої масті, / Шаную плуг, долони мозолясті, / Тепло і ласку від упертих рук. / І якщо десь скривавлюся об камінь, / То підведуть мене тими ж руками / В тривожну ніч, рятуючи від мук» [4, с. 235]. Поет не любив моралізувати, але й не сприймав життєвої позиції кар'єристів, пристосуванців, перевертнів-яничар.

Образ синього квітня наскрізний у художньому світі «Сонетів синього квітня», цей образ знаковий у семіосфері метатексту циклу, переживань ліричного героя, наділений зримим буттям: «У квітні в нас не грають весілля, / Лише заручин стеляться привіти. / Нехай осінні обважніють віти / Та хлібом обзолотиться земля. / І хліб дозріє, щоб старе й маля / На коровай поклали зерно й квіти, / Тоді ударять бубни звіддала, / Гармошок запалають самоцвіти» [4, с. 235]. Квітець несе у собі особливу функцію: він чистий і дарує восени щедрий урожай, коли хлібом золотиться матір-земля, наша годувальниця, тоді приходить пора весіль, одружень. З упевненістю ліричний герой запевняє реципієнта: «Там буде все, як треба до весіль: / Вино в чарках, і любові, й хліб-сіль, / Поради хитрі й танці до півночі, / Дарунки шишок, зварених в меду, / І молодий обніме молоду, / Цілуючи при людях карі очі» [4, с. 236].

Це символи буття народу, його обрядів, звичаїв, світ дивний і трепетний, ущільнений його часопростір, що сягає первісних часів. Але він – емоційний камертон, який відтворює через зовнішні атрибути внутрішній світ українців і ліричного героя, викликає у читачів свої асоціації. Останні терцети багатозначні: вони важливі для розуміння індивідуальної майстерності ліричного оповідача, зокрема змалюваної картини світу, яка пройнята вітаїзмом народного буття, силою духу народу, який уміє берегти споконвічні заповіді предків, як зіницю ока, плекати свої традиції, обряди, народні пісні, культуру України. Реципієнтові відкривається шляхетність почуттів гостей і витонченість обрядів та поведінки молодої пари. За такими прекрасними народними законами живе Україна, живуть її громадяни.

Читач спостереже у циклі сонетів правдивість психологічного малюнка екзистенції героїв і типовість життєвих ситуацій. Крізь їх оптику ліричний герой А.Малишка підноситься вище, на висоту поезії, краси, розуміючи її секрети. Так мистецтво відгукується безпосередньо на те, що відбувається у житті, шукаючи відповідь на питання, які ставить саме життя. Поступово розширюється діапазон обсервації ліричного героя, про що свідчить сонет «Несуть боривітри вологу і

відлигу...». У перших двох катренах моделюється осінній пейзаж. Сонет написано дванадцятискладовим ямбом з спондеєм з уже випробуваними римами. Увиразнюють картину природи метафори: «несуть боривітри вологу і відлигу», «розкриває день свою зелену книгу», яка побачила світ вночі у хмарах небес. Ліричному героєві притаманне тонке відчуття природи, почуття прекрасного; він розкриває, що це за книга, про що вона: «В ній чебреці, і пшениці, й овес. / Напоєні теплом, напружені для здвигу, / І чорний горішняк зламав зими хурдигу, / В сережках золотих красує для чудес» [4, с. 236]. Це вирування природи потрібне оповідачеві для того, щоб у терцетах висловити пошук героєм «живого проміння», що надихає серце: «І мислі глибина готує *серцю* свято / Мандрівок молодих, шукань і воскресінь». От тоді «сплахне у ватрах жар і полум'я жагуче, / І в колі друзів ти знаходиш неминуче / Тепло своїй душі, прозорість і ясін» [4, с. 237]. Відпочинок біля ватри, коло друзів, поетичне натхнення – все це творить незвичайну атмосферу, почуття побратимства, цікаві диспути – все це формує творчі імпульси, які живлять душу ліричного героя. Тут він знаходить «тепло своїй душі, прозорість і ясін» – важливі чинники буття людини.

Додому повертається з мандрів не тільки ліричний герой, але й «сизопері птиці із континентів чорної землі / У рідні гнізда, на свої криниці» (сонет «*Летять, пливають і сурмлять ув імлі...*»). Традиційну тему ностальгії, любові до рідної землі ліричний оповідач повертає у загальнолюдський вимір, осмислюючи долю людини, яка опиняється поза ласкою і домом. У художньому наративі переважає емоційне начало у відтворенні вражень, настрою, правдивість почуттів, природність і точність засобів вираження: «Дуби сивіють, як порохівниці, / Фата моргана мріє на ріллі, / Хитаються гніздів'я на гіллі / Під полум'ям зеленої зірниці. / Вони сьогодні оживуть вночі, / І їх осядуть стомлені ключі / Із Африки, з єгипетської брами. / Щасливий той, хто має ласку й дім, / Чи хоч гніздо у леті грозовім, / Чи хоч гіллячку, схилену вітрами!» [4, с. 237]. За словами Дмитра Павличка, в сонеті «панує закон драматургії, тому сонет – насамперед жанр, а не строфа», у ньому «одноманітність цієї структури повинна бути досконала схована у вражаючій, свіжій ідеї... український сонет сильний не лише своєю драматургією, а й звуковою будовою, музикою точних і вибагливих рим, відмова від яких болісна і взагалі проблематична» [5, с. 6].

Піднесено-романтичне начало пронизує сонет «*Полин запах, і кашка у меду...*». У ньому експресивний пейзаж одухотворяється, сягаючи архетипних образів. Таким персоніфікованим топосом є *чорнявий квітець*, що «проситься до музики живої»; він – «увесь кучерявий, з громом по сліду, / Прогнавши хуги лютої завої, / Тепер стоїть і вергає сувої / Хмарин і цвіту в днину молоду» [4,

с. 138]. Така візія відбиває особливе світосприймання ліричного оповідача, багатий внутрішній світ героя. Цей антропоморфний чорнявий квітець не міфічний чи казковий герой, він нагадує парубка-трудівника. Для нього «ще шлях бринить без літньої втоми, / Важким пальним пропахли космодроми, / Душа до цвіту в'ється як орел. / І набухають соковиті брости / Жаги й думок, і хиляться у зрості / Дерева й люди від нових джерел» [4, с. 238]. У такий спосіб праця трудівника і його образ переосмислюються, набувають нового поетичного і філософського осмислення. Топос космодрому, сліди науково-технічної революції не випадкові у художній картині світу сонета, адже він маркує нові відносини природи і людини. Природа – джерело нових відчуттів, думок, що формують особу. Низка образів стає символічною ниткою часу, коли у художній картині світу зіставляються запах полину, кашка у меду з важким пальним космодромів. Справді, як писав Д.Павличко у «сонетах наявна позачасова філософська значущість» [4, с. 6]. Врешті, йдеться про діалог особистості з Природою «як момент внутрішнього діалогу людини, процесу формування її вищої самосвідомості... І природа, і людина є безкінечними; і по цій своїй безкінечності, як рівно-потужні, вони можуть бути взаємно частинами одна до одної зі своїм цілим» [2, с. 87]. Це своєрідне онтологічне співвідношення між людиною і природою. Філософи прийшли до висновку, що «необхідно розглядати поняття природи як естетичну цінність, оскільки цінність визначає спосіб і характер людської діяльності» [7, с. 126].

Поет прагнув бути винахідливим у змалюванні й осмисленні природи. Його пейзажі відзначаються розмаїттям фарб, відтінків, звуків, запахів; інколи вони мають у своєму дискурсі аналепсис (повернення в минуле) і пролепсис (забігання в майбутнє), як-от у сонеті «*Дощі пахучі, брунькування руж...*». Ліричний герой сприймає ніжно «дощі пахучі» (ємний епітет), розмкне сіно «скраю, на обочі», спостерігає «брунькування руж», що освітлюють душу своїм сяйвом, навіть ополудночі він бачить мерехтіння квітів у «дзеркалі калюж». Таке живописання твориться з думкою про зв'язок природи, людини, життя, долей і явищ у єдиній закономірності. Але над усім цим світом панує серце ліричного героя, яке антропоморфується, а тому воно «несе картини й спогади охочі / Весни й кохання милого, к тому ж / Повитого у посмішки дівочі» [4, с. 239]. Характер ліричного персонажа індивідуалізується, проте водночас це узагальнений образ героя, який поринув у спогади, у свою молодість, внаслідок цього окреслюються деякі риси автодієгетичного [8, с. 5] оповідача, тобто власне автора: «У тім краю, з юнацької години, / Я не забув найперші вечорини, / Зітхань найперших і гірких обмов. / Де квітець водить марева веселі, / Бузки дарують сині акварелі, / Як поцілунки, сльози і любов» [4, с. 239].

У ліриці особисте немов об'єктивізується. Проте ліричний герой несе у собі значні площини і форми розвитку подій, переживань, прагнень. Сонет ущільнює / сконденсовує час і простір, прагнучи відбити багатогранну картину світу. Ліричний герой у завершальному сонеті циклу «*В квітневі вечори долає серце смуток...*» резюмує свій життєвий і творчий шлях. За жанром цей твір – сонет-підсумок, його оповідь визначає рефлексія над своїм буттям, творчістю, позицією. Починається нарратив із констатації: «В квітневі вечери долає *серце* смуток. / Ще одна весна – а ти всього не зміг, / Десь обійшов життя крутіший оборіг, / А десь у заметіль не йшов на первопуток» [4, с. 239]. Концепт творчості, мистецтва, обов'язку і відповідальності митця перед народом проймає дискурс сонета, адже поет учився осягати смисл, таємницю буття, намагався передати цей смисл віршами, а також творити красу, дарувати людям свої пісні. Проте він сумнівається, чи такі пісні (ширше – твори) написав / створив; йому здається, що «не тих пісень додав і слів прив'ялий жмуток / Із серця вихопив і кинув на поріг / Людської доброти, неначебто на сміх, / А бути інший міг душі твоєї набуток» [4, с. 239].

Крізь усю поетичну творчість А.Малишка проходить тема долі народу і долі митця, долі окремої особистості; з долею народу завжди співвідноситься доля поета. У віршах відбиваються погляди автора на призначення поезії. Композиційним принципом структури твору є протиставлення поезії як поетичного натхнення мистецтва слова, покликаною відбити унікальність світосприймання людини, але яке втратило свою актуальність в історико-культурному контексті, і поезії, що спроможна відтворити самотність, тугу людини в навколишньому світі, трагічність її існування, незатребуваність духовних цінностей («не тих пісень додав і слів прив'ялий жмуток»). Для митця поетичне мистецтво – не графоманство, що сухо нанизує образи і культивує «правильні» гасла, а справжня краса, істинна поезія як процес, що вимагає зосередженості й пошуку найбільш адекватного вербального способу виразити світосприймання особи. Тому час у автора сонетів – категорія історична, вона не замикається на конкретній події, в якій брав участь ліричний герой автора, але відкрита і для далекого минулого, і для майбутнього. Серце митця охоплюють сумніви: чи на тих читачів орієнтувався, коли писав свої вірші; чи промовляють вони до серця людини, а чи добре, що відтворив свої гарячі почуття і думки у тісних рамках тодішнього пануючого метанаративу «розпорядників від літератури». Завершується сонет на життєрадісній ноті: «І сумніви печуть, бо застаріла рана, / Аж доки сурми день засурмить спозарана / Та промінь у вікно всміхнеться, мов дитя, / І ти, набравши сил, встаєш о першій миті, / Ладнаєш знамено й поки свої невкриті – / Почати труд новий, мов перший крик життя».

Поет уподібнюється сурмі, що кличе до бою, до утвердження добра над злом. Дмитро Павличко у передмові до книги «Сонети. Світовий сонет» поділився своїми враженнями від сонетів Миколи Зерова: «Я перечитав сонети М.Зерова, задумався над їхньою непоступливістю ні владі, ні часові, над їхньою широкою і спокійною, як зоряні небеса, масштабністю. Мені імпував заклик великого неокласика до українських поетів – одійти від «сентиментальної каші, підкорити собі не лише залізну чотирнадцятирядкову структуру вірша, а й спосіб мислення, характерний для європейських майстрів сонета» [6, с. 7]. Автор «Сонетів обухівської дороги» дотримувався засад, споріднених з позицією неокласиків; йому імпував їхній естетичний смак, пильна увага до багатств поетичної мови, філософська заглибленість.

Отже, сонети під пером Андрія Малишка всеохопні, їх проблематика широка, немає в них

обмежень у часі і просторі. В сонеті поета фрагментарність й асоціативність, лапідарність й образність органічно існують і функціонують. Він випробував суб'єктивно-асоціативний принцип наративу і ліричну структуру, поетично освоював будь-який життєвий матеріал і порушував питання буття людини і світу. Проте між його сонетами існують глибинні зв'язки, що зумовлюють розгортання ліричного сюжету. А.Малишко засвідчив, що лірична структура сонета не є тісною для змісту: вона спроможна вмістити будь-яку картину світу, має великий епічний і ліричний потенціал. Структуротвірним принципом є поле зору автора, який обсервує світ і людину в ньому, порушує актуальні питання доби і прагне їх розв'язати, вибудовуючи часопросторову парадигму, сягаючи минулих епох і сучасних днів.

Література

1. Войтович В. Українська міфологія. / Валерій Войтович – К.: Либідь, 2005. – 663 с.
2. Даренський В.Ю. Діалог людина-природа як екзистенційний феномен / В.Ю. Даренський // Філософія природи. – К.: Парапан, 2006. – 206 с.
3. Дем'янівська Л. Андрій Малишко. Життя і творчість. / Людмила Дем'янівська – К.: Дніпро, 1985. – 207 с.
4. Малишко А.С. Твори: У 10 т. – Т.5. / Андрій Малишко. – К.: Дніпро, 1973. – 286 с.
5. Павличко Д. Листи у вічність / Дмитро Павличко // Рильський М. Сонети / Упоряд. Б.Рильського. – К.: Молодь, 1969. – С. 3 – 26.
6. Павличко Д. Сонети. Світовий сонет. Шекспір. Бодлер. Гвездослав. Янка Купала / Дмитро Павличко. – К.: Генеза, 2004. – С. 4 – 10.
7. Стоян С.П. Етико-естетичні засади взаємодії людини з природою / С.П. Стоян // Філософія природи. – К.: Парапан, 2006.
8. Ткачук О.М. Наратологічний словник / Олександр Ткачук. – Тернопіль: Астон, 2002. – 173 с.

Николай Ткачук

ХУДОЖЕСТВЕННИЙ МИР ЦИКЛА «СОНЕТИ СИНЬОГО КВІТНЯ» АНДРЕЯ МАЛЫШКО

Аннотация. В статье исследуются особенности моделирования поэтической картины мира в цикле «Сонеты синього квітня» Андрея Малышко. Освещена проблематика сонетов, характер лирического героя, особенности внутренних связей в цикле сонетов, их субъектно-объектную сферу, искусство классической формы сонетов, в которых автор использовал яркую образность, метафоричность и лапидарность художественного дискурса.

Ключевые слова: сонет, цикл сонетов, итальянский сонет, английский (шекспировский) сонет, терцет, катрен, двустихие, сонетный замок.

Tkachuk Mykola

ARTISTIC WORLD OF VERSE CYCLE ANDRIY MALYSHKO'S "SONETY SYNOGO KVITNYA"

Summary. This article explores the features of design of poetic picture of the world of the "Sonety synogo kvitnya" by Andriy Malyshko. There are shown the problems of the sonnets, the character of lyric hero, features of internal connections of the sonnets, their subject-objective sphere, art of the classic form of sonnets, in which the author applied a bright vividness, metaphor and lapidarity of artistic discourse.

Key words: sonnet, cycle of sonnets, Italian sonnet, English (Shakespearian) sonnet, tercet, catren, couplet, "sonnet circle".

Стаття надійшла до редакції 15.03.2013 р.

Ткачук Микола Платонович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри історії української літератури, декан філологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.